

רקע

האופי הדתי והיהודי של מדינת ישראל הוא אחד הבסיסים לחיים המשותפים של אזרחי המדינה, על אף המחלוקות על משמעות אופי זה. הזיקה החזקה של רבים בציבור היהודי וכן בציבור הלא-יהודי למסורת ולשורשי דתם, מייצרת מכנה משותף רחב יחסית עליו ניתן להתבסס כשמנסים להגיע להסכמות על המרחב הציבורי המשותף. עם זאת, סוגיות "דת ועיר" שונות במהותן מסוגיות "דת ומדינה" גם אם יש ביניהן דמיון מסוים. השוני המהותי נובע מן העובדה שעל אף שיש חוסר הסכמה עקרוני בסוגיות מסוימות ברמה הארצית, הפתרונות לחלק מהבעיות ניתנות לפתרון שונה ברמה המקומית בשל הצורך בחיים משותפים ברמת היום-יום. כך למשל, נושא השבת במרחב הציבורי עוסק במרחב הציבורי הישראלי אך בפועל, כמו שנוכחנו סביב סערת חוק המרכולים, ניתנות פשרות לביצוע ברמה המקומית ואכן בזירה זו, הייתה רוב ההתרחשות.

"דת ועיר" ניתן לחלק למספר תחומים:

1. המרחב הציבורי המקומי-
  - שבת במרחב הציבורי המקומי
  - נשים במרחב הציבורי
2. תקציב, הקצאות ותמיכות-
  - עיצוב האופי השכונתי באמצעות הקצאות מבנים ושימושי קרקע כגון בתי כנסת, מוסדות חינוך, מקוואות, ישיבות, כוללים וכולי.
  - הקצאות משאבים לפעילויות תרבות יהודית ותורנית ושירותי דת
3. שירותי דת מקומיים ובעלי תפקיד-
  - רב העיר והרכב המועצה הדתית
  - המועצה הדתית או מחלקה לשירותי דת כספקיות שירותי דת מקומיים כמו מתן תעודות כשרות לעסקים, מחלקה לרישום לנישואין, תפעול מקוואות ועירובין
  - הפעלת בית עלמין על ידי חברה קדישא או גוף אחר

שירותי הדת לעדות לא יהודיות מסופקות על ידי האגף לעדות לא יהודיות במשרד הפנים וכן באמצעות בתי הדין העדתיים תחת משרד המשפטים.

עקרונות מדיניות

1. הסכמה על אופי המרחב הציבורי המקומי באמצעות יצירת סולידריות בין מגזרים שונים. יש להבחין בין מרחב ציבורי שכונתי, עירוני ומחוזי לאזורי המגורים. בכל רשות המאפיינים הדמוגרפיים שלה, ויש צורך במנגנון ליצירת הסכמות על בסיס יחסי אמון במרחב הציבורי מתוך תפיסה שדין בני ברק אינו דין רמת גן ואינו דין אשדוד, תוך כיבוד המיעוט (חרדי, דתי, מסורתי, חילוני או לא-יהודי) ואורחות חייו.
2. שיתוף ציבור בהתוויית מדיניות שירותי הדת וההקצאות המקומית. זאת באמצעות הכנסת נציגות מגוונת ומייצגת בפיקוח על המועצה הדתית, בבחירות לרב העיר, בוועדות המוניציפאליות הרלוונטיות ובגוף מייעץ לראש הרשות.
3. הקצאת משאבים לפי צרכי האוכלוסייה המקומית ובהתאם למגוון הקהילות הפועלות ברשות.

100 ימים ראשונים

1. אחריות על המועצה הדתית וכינונה כגוף מייצג ומגוון, לרבות ייצוג הולם לנשים, שפועל למען כלל האוכלוסייה המקומית באמצעות מינוי מועצה נבחרת מייצגת ויו"ר מחויב לטוב משותף.
2. "סדר" בתפקיד רב העיר. אם אין רב עיר - לחתור למינוי רב אחד לכהונה קצובה שמקובל על הציבור תוך הגדרת סמכויות ומחויבות למגוון הקהילות המקומיות.
3. כינון גוף מייעץ לראש הרשות שיורכב מראשי קהילות ומגזרים, אנשי רוח ומעשה, שיפעלו להתוויית כללים מוסכמים באשר למרחב הציבורי המקומי: בנושא השבת, נשים, פעולות תרבות והמרקם השכונתי.
4. הקצאת משאבים לפעולות תרבות יהודית באופן רוחבי שיותאם למגוון הקהילות הפועלות במסגרת הרשות.

כיוונים חיוביים ברשויות בישראל

1. בעיריית מודיעין הוחלט סביב סערת חוק המרכולים להבחין בין המרחב הציבורי העירוני לבין המתרחש באזורי המסחר מחוץ לעיר, ולהותיר את מרכז העיר החדש כמקום בילוי ופנאי בשבת ללא פתיחת מסחר. זאת בהמשך לכך שהמסחר סגור כיום ברחבי העיר. כמו כן, הוחלט לאפשר פתיחת מרכול אחד בשכונה, בתורנות בדומה לבתי המרקחת.
2. בעיריית ירושלים החלו בקדנציה האחרונה לתמוך בארגוני התחדשות יהודית פלורליסטיים בתקנת תמיכה נפרדת, לאחר שנים של תמיכה בתרבות תורנית מסוימת בלבד.
3. מספר רשויות מקומיות הטמיעו את תכנית "ניצנים" שמפעילה תכניות של תרבות יהודית-ישראלית ברמה המקומית ופונה לקהל הרחב ולא למגזר מסוים

מידע נוסף

לפרטים נוספים ולהשראה - "המודל הקהילתי - דמוקרטי" ב - google או באתר "נאמני תורה ועבודה"